

Dat wil
ik zien...

Voor beginners en gevorderden - wij laten zien wat Kaiserslautern u allemaal te bieden heeft. Ga samen met ons op verkenning en ontdek de mooiste plekjes van deze Barbarossastad.

1 Het raadhuis

is met zijn 84 meter een van de meest markante herkennings-tekenen van de stad. Vanuit het panorama-restaurant op de 21e verdieping, dat dagelijks geopend is vanaf 17.30 uur, hebt u een prachtig uitzicht over de stad en het 'Pfälzerwald'.

» *Willy-Brandt-Platz 1*

2 De keizerpalts en het Casimir-kasteel

De geschiedenis van Kaiserslautern is meer dan 1.300 jaar oud.

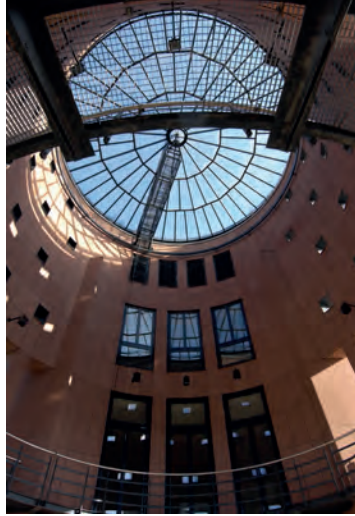

Daarvan getuigen onder andere de voormalige keizerpalts die vanaf ca. 1152 werd gebouwd in opdracht van keizer Friedrich I – die 'Barbarossa' werd genoemd – en het voormalige renaissancekasteel dat vanaf 1571 werd gebouwd in opdracht van paltsgraaf Johann Casimir Beide

gebouwen zijn altijd nauw met elkaar verbonden geweest, wat zowel hun bouwwijze betreft als hun lotgevallen door de loop der tijden. Vandaag kan men niet alleen aan de hand van behouden gebleven muurdelen, quaderstenen en grondmuren, maar ook van de herbouwde en aangevulde delen van het gebouw terugreizen in het verleden van deze stenen tijdgetuigen. De paltsgrafelijke zaal in het vroegere 'Casimirkasteel' fungeert nu als officiële ontvangst- en evenementenzaal voor de stad Kaiserslautern. Bij de diverse rondleidingen door en over het burcht- en kasteelcomplex en de onderaardse gangen komt de geschiedenis van de beide gebouwen weer tot leven. » *Willy-Brandt-Platz 2*

3 Het Paltztheater

Op nog geen steenworp afstand van de markante staalbetonarchitectuur van het raadhuis verheft zich het indrukwekkende zandsteengebouw van het Paltztheater, omlijst door twee maskers in Carrara-marmer. Het voorste masker geeft de Afrikaanse koning weer, het achterste de gevallen engel. Tijdens de bouw werden hier bij het graafwerk delen van de oude stadsmuren en resten van een nederzetting uit het vroege stenen tijdperk gevonden – een verwijfs naar de 6.000-jarige vestigingsgeschiedenis van de stad.
» *Willy-Brandt-Platz 4-5*

4 De Fruchthalle

De Fruchthalle werd van 1843 -1846 naar het voorbeeld van het 'Palazzo Medici' in Florence in renaissancestijl gebouwd door de architect August von Voit en fungeerde als markthal. In het jaar 1849 zetelde hier de Paltse revolutieregering. Tegenwoordig wordt de feestzaal gebruikt voor concerten en grote evenementen. Tussen de Fruchthalle en de Tourist Information bevindt zich het 23-monument. Het werd in 1930/31 opgericht voor 3.963 in de eerste Wereldoorlog gevallen soldaten van het 23e Beierse infanterieregiment. Het monument werd plechtig ingewijd op 12 juni 1931. Het ontwerp was afkomstig van de beeldhouwer Sepp Mages.
» *Fruchthallstraße 10*

5 Het Spinnräd

Het historische logement Spinnräd in Kaiserslautern werd in 1742 voor het eerst genoemd in het stadsarchief. Het is een van de oudste vakwerkhuizen van de stad.
» *Schillerstraße 1*

6 De kapittel- of stiftskerk

De kerk (tegenwoordig protestantse parochiekerk) geldt als de belangrijkste laatgotische hallenkerk van Zuidwest-Duitsland. Met de bouw van het koor werd begonnen in de tweede helft van de 13e eeuw en het langschip volgde in de 14e eeuw. Het in 1883 door professor Knoll geschapen 'Unions-monument' in de entree van het hoofdportaal herinnert als geboorteplaats van de 'Pfälzische

Union' van de gereformeerden en lutheranen in het jaar 1818 aan de betekenis van de stiftskerk binnen de kerkelijke politiek. De speeltijden van het klokkenspel: dagelijks om 09.30, 11.00, 12.30, 15.00, 16.30, 18.30 en 20.00 uur

(wijzigingen voorbehouden). De fontein '**Schöne Brunnen**' voor de stiftskerk wordt voor het eerst genoemd in 1571. In het begin van de 18e eeuw kreeg deze fontein een opzetstuk waarop het stadswapen, de rijksadelaar als zinnebeeld van de rijksvrijheid en de leeuw als symbool van de landsheerschap-pij te zien zijn. Samen met de **Adler-apotheek** – een in 1811 door de apotheker Müllinghof omgebouwde, voormalige kapel – en andere oude gebouwen vormt de fontein een romantisch ensemble in het hart van de stad. » *Marktstraße 13*

7 De Synagogenplatz

Het in 1886 ingewijde godshuis gold 52 jaar lang als de belangrijkste synagoge van de Palts. De nationaalsocialisten verwoestten hem in de late zomer van 1938, nog vóór de Kristallnacht. Het monument werd voltooid in het jaar 2003. Twee ongeveer zeven meter hoge muurfragmenten van het voormalige portaal aan de noordzijde van de synagoge werden in rode en gele zandsteen gereconstrueerd. Aan de achterzijde zijn de namen van de 192 Kaiserslauternse slachtoffers van de holocaust gegraveerd. Mediaviewers tonen de virtuele reconstructie van de synagoge. » *Fischerstraße 12*

8 De St. Martinsplatz (titelfoto)

Het fraaie St. Martinsplein vormt de poort naar het oude stadsgedeelte. Aan de rand van het mooie plein, beschaduwd door twee kastanjabomen, stond ooit het 'Kaufhaus', waarin onder andere de graanvoorraden van de stad werden opgeslagen. Samen met het '**Alte Stadthaus**' van 1745, waarin nu de Emmerich-Smola-muziekschool is ondergebracht, het '**Rettigsche Haus**' uit het midden van de 18e eeuw en het voormalige **hotel 'Zum Donnersberg'**, waar zelfs Napoleon ooit heeft ontbeten, zorgt de gietijzeren fontein van 1891 voor een uitermate idyllische sfeer.

Ihr Handy-Reiseführer zum Hören. Your Mobile Audio Guide.

Wählen Sie einfach **089 21 0 833 6311** + die gewünschte Kennziffer. Sie erhalten umgehend kulturelle und historische Informationen zur Sehenswürdigkeit Ihrer Wahl.

Just dial **+49 89 210 833 6312** + the necessary extension. You'll get instant cultural and historical information on the selected sight.

www.kaiserslautem.tomis.mobi

01	Geschichte der Stadt Kaiserslautern History of the city of Kaiserslautern	2:30 Min. 2:44 min.
02	Kaiserpfalz und Casimirschloss Imperial Palace and Casimir Castle	2:34 Min. 2:40 min.
03	Stiftskirche Collegiate Church	2:28 Min. 2:28 min.
04	St. Martinsplatz St Martin's Square	1:45 Min. 1:45 min.
05	Kaiserbrunnen Emperor Fountain	2:31 Min. 2:31 min.
06	Fritz-Walter-Stadion Fritz Walter Stadium	2:33 Min. 2:29 min.
07	Pfalzgalerie The Museum Palatine Gallery	2:38 Min. 2:36 min.
08	Fruchthalle Fruchthalle	2:58 Min. 3:30 min.
09	Theodor-Zink-Museum Theodor Zink Museum	2:53 Min. 3:15 min.

Dieser Service ist ein exklusives Angebot der Stadt Kaiserslautern. Sie zahlen lediglich die Verbindungsgebühren von Ihrem Handy ins deutsche Festnetz. Die Hörbeitragsdauer entnehmen Sie den Angaben im obigen Hinweisfeld. Es gibt keinerlei zusätzliche Kosten. Dieser Service wird unterstützt von www.history.de.

This service is offered by the city of Kaiserslautern. All you pay is the connection fee from your mobile phone to the German fixed line network. For the length of each audio file, please refer to the minutes in above sight listing. There are no additional costs. This service is supported by www.history.de

Eine Kooperation von:
A service of:

Mit freundlicher Unterstützung von:
Kindly supported by:

9 De St. Martinskirche

De St. Martinskerk (tegenwoordig katholieke parochiekerk) geldt als aanschouwelijk voorbeeld van een middeleeuwse bedelordekerk. Hij werd in het begin van de 14e eeuw gebouwd als kloosterkerk van de Franciscanen en al in de 15e eeuw uitgebreid. Het barokke plafond in de kerk stamt uit de 18e eeuw. Voor de ingang staat een standbeeld van de heilige Nepomuk. Dit beeld stamt uit het begin van de 18e eeuw en stond vroeger op de zogenaamde 'Scherbrücke', een dichtbijgelegen brug over de Lauter. Daarachter, in de parochietuin van de kerk, werden behouden gebleven grafstenen van voormalige kerkhoven neergezet. Ook nu nog vormen resten van de middeleeuwse stadsmuren de grens rond dit complex.

» *St.-Martins-Platz 5*

10 De Kleine Kirche

De kerk aan de grote 'Unionsplatz' op de Rittersberg werd tussen 1711 en 1717 gebouwd door de Lutherse gemeente. Vandaag is het een populaire huwelijkskerk.

» *Unionstraße 2a*

11 Het Theodor-Zink-Museum

Aan het andere uiteinde van de Steinstraße met haar vele cafeetjes en bistro's nodigt het museum u uit voor een bezoek aan zijn volkskundige en stadshistorische tentoonstelling. Het voormalige 'voermanslogement' Rheinkreis uit 1817 met zijn pittoreske binnenhof vormt samen met de tegenovergelegen **Wadgasserhof**, een voormalige boerderij van het premonstratenzer klooster Wadgassen, een fraaie afsluiting van het oude stadsdeel. Het Theodor-Zink-Museum is van wo-vr geopend van 10.00-17.00 uur en op za-zo van 11.00-18.00 uur. » *Steinstraße 48*

12 De Wadgasserhof

De boerderij ging in 1619 over in het bezit van de landsheer van Pfalz-Lautern, de paltsgraaf Ludwig-Philipp. Later werd het de residentie van de weduwe Maria Eleonores, de vorstin van Lautern en gemalin van de paltsgraaf. De prachtige kamer met fraai stucwerk, meubels en inrichtingsvoorwerpen uit de 18e eeuw herinnert aan zijn oorspronkelijke functie als adellijke residentie. Het plafond met ornamenten en putto-allegorieën van de vier jaargetijden behoort tot de mooiste barokke stucwerken van Zuidwest-Duitsland. De openingstijden voor de Wadgasserhof zijn gelijk aan die van het Theodor-Zink-Museum. » *Steinstraße 55*

13 De Kaiserbrunnen

De fontein aan het 'Mainzer Tor' werd in 1987 gebouwd naar een ontwerp van Gernot Rumpf. De indrukwekkende compositie van brons en zandsteen verbeeldt in een vrolijke, soms potsierlijke vormtaal de geschiedenis van het oude en het hedendaagse Kaiser-

slautern. De fontein heeft een diameter van ca. 10 meter. Het middelpunt wordt gevormd door de beeltenis van keizer Friedrich Barbarossa en Rudolf von Habsburg, rug aan rug. In het watervlak en op de rand van de fontein ziet men figuren zoals bijvoorbeeld de karper uit de Kaiserwoog, een uil als zinnebeeld voor de universiteit en ook de hoed van Napoleon. De industrie van de stad wordt gesymboliseerd door middel van een naaimachine (Pfaff) en een motorblok (Opel).

» *Mainzer Tor*

14 De Pfalzgalerie

Het gebouw aan het museumplein werd van 1875-1880 in neorenaissancestijl gebouwd volgens een ontwerp van Karl Spatz en herbergt nu in de onlangs gesaneerde tentoonstellingsruimten een uitgelezen collectie schilderijen, sculpturen en kunstambachtelijke

stukken. Openingstijden van de Pfalzgalerie: di 11.00-20.00 uur en wo-zo 10.00-17.00 uur.

» *Museumsplatz 1*

15 De Japanse tuin

De in april 2000 in Kaiserslautern geopende Japanse tuin is een van de grootste in zijn soort in Europa. Zorgvuldig uitgezochte planten, allerlei vijvers, watervallen, vissen, lantaarns, lampions en steenarrangementen toveren een oosterse sfeer waarin lichaam en geest tot rust komen. De Japanse tuin is van april tot oktober dagelijks geopend (behalve op maandag).

» *Am Abendsberg 1*

16 De tuinbouwtentoonstelling

Sinds de eerste landelijke tuinbouwtentoonstelling in Rijnland-Palts die in 2000 met groot succes werd georganiseerd in Kaiserslautern, is op het 22 hectare grote terrein van de tuinbouwtentoonstelling Kaiserslautern elk

jaar van april tot oktober van alles te beleven. Wisselende, overdekte bloemententoonstellingen, diverse thematuinen, een van de grootste dinosaurustentoonstellingen van Europa, exposities, een omvangrijk cultuurprogramma en de mooie parken zijn zeker een bezoek waard. Vanaf de Kaiserberg kunt u genieten van een prachtig uitzicht over de stad; het Neumühlepark lokt vooral jonge bezoekers met recreatievoorzieningen zoals skatepark, beachvolleybalveld, waterspeeltuin en adventure-golf-terrein.

» *Lauterstraße 51*

17 Het cultuurcentrum Kammgarn

De in 1857 opgerichte kamgarensponnerij is lang het belangrijkste textielbedrijf van de stad geweest. Eind van de jaren '80 werd het complex omgebouwd tot cultuurcentrum. Het programma varieert van jazz-concerten en rock-, pop- en soul-events tot comedy. » *Schoenstraße 10*

18 Het Fritz-Walter-stadion

Hoog boven de stad torent het Fritz-Walterstadion. Oorspronkelijk heette het 'Betzenberg-Stadion' naar de heuvel waarop het staat. Het stadion met plaats voor ca. 50.000 fans is de thuishaven van de '1. FC Kaiserslautern' en is een van de ooieste en sfeervolste voetbalstadions van Duitsland. Bezichtigingen zijn mogelijk in de vorm van rondleidingen.

» *Fritz-Walter-Straße 1*

Winkelen

Een **mooi passage** met de meeste van de in heel Duitsland gevestigde filiaalbedrijven, tal van speciaalzaken en boetieken en een uiterst veelzijdige gastronomie nodigen uit tot lang

winkelen en verwijlen in de overzichtelijke binnenstad met zijn aantrekkelijk korte wegen. Bovendien bevindt zich direct in het centrum de stadsgalerie 'K in Lautern' met om en nabij 100 winkels.

Prachtpanorama's

Wie houdt van een wijds uitzicht over de hele stad, kan de aan de zuidelijke stadsrand gelegen **Humbergtoren** beklimmen. Via een wenteltrap klimt men naar het uitzichtplatform van de in 1899/1900 gebouwde toren. Ook een tocht naar het dichtbijgelegen 'Hohenecken' is zeker de moeite waard. Daar kunt u de **burchtruïne Hohenecken** bezichtigen. In 1195 werd de burcht voor het eerst in geschriften genoemd. In 1689 werd hij door de Fransen voor

de laatste maal verwoest en in 1940 voor het laatst gerestaureerd. Vandaag is de ruïne een van de meest indrukwekkende voorbeelden van de architectuur in de tijd van de Hohenstaufen. Rondleidingen zijn mogelijk.

Natuur beleven

Wildpark Betzenberg

Het 25 hectare grote wildpark met een 120 jaar oud bomenbestand herbergt dieren die bij ons in het wild leven of hebben geleefd, bijvoorbeeld wisenten, reewild, oerossen, wilde paarden, edelherten, moeflons, wilde varkens en lynxen. Dagelijks geopend. Vrij entree.

Zoo Kaiserslautern

Momenteel is de in de stads-wijk Siegelbach gelegen dierentuin met 7 hectare oppervlak het 'thuisland' van meer dan 110 dierenrassen met ca. 631 dieren. Een speeltuin voor de kleine bezoekers, met een natuurinstructiepad en deskundige rondleidingen ronden een bezoek aan de 'Zoo Kaiserslautern' af. Dagelijks geopend van april tot oktober: 08.30-18.30 uur, november tot maart: 09.00-17.00 uur.

Stadsgeschiedenis

- 6e/5e millennium v. Chr.:
Bandkeramische nederzetting op de Rittersberg.
- 622 Oprichting van het koninklijk hof Lutra.
- 985 Verlening van het recht op markt, douane en ban door Otto III.
- 1152 Bouw van de keizerpalts door Friedrich I (Barbarossa).
- 1276 Verlening van de stadsrechten door Rudolf von Habsburg.
- 1375 Kaiserslautern wordt ingelijfd bij de keizerpalts.
- 1569 Bouw van het paltsgrafelijk kasteel door Johann Casimir.
- 1635 Verwoesting van de stad tijdens de 'Kroatensturm' (30-jarige oorlog).
- 1801 Zetel van de onderprefectuur onder Napoleon.
- 1849 Zetel van de provisorische regering van de Palts en begin van de industrialisatie.
- 1944 Verwoesting van de stad tijdens de Tweede Wereldoorlog (60 %).
- 1968 Voltooiing van het nieuwe raadhuis.
- 1969 Kaiserslautern wordt grote stad (meer dan 100.000 inwoners).
- 1970 Oprichting van de universiteit.
- 1995 Inwijding van het nieuwe Paltstheater.
- 2000 Kaiserslautern organiseert de eerste tuinbouwtentoonstelling in de deelstaat Rijnland-Palts.
- 2006 Kaiserslautern is wedstrijdlocatie bij de FIFA Fußball-Weltmeisterschaft Deutschland 2006™.
- 2013 Bouwbegin van het nieuwe stadscentrum (Neue Stadtmitte).

Tourist Information

Fruchthallstraße 14
D-67655 Kaiserslautern

www.kaiserslautern.de

Telefoon +49 (0)631 365-2317

Telefax +49 (0)631 365-2723

E-mail: touristinformation@kaiserslautern.de

Openingstijden:

dinsdag t/m vrijdag:

09:00 – 17:00 uur

zaterdag:

10:00 – 14:00 uur